

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра анатомії людини, клінічної анатомії та оперативної хірургії

Навчальний рік 2024-2025

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

«АНАТОМІЯ ЛЮДИНИ»
(назва освітнього компоненту)

Нормативний чи вибірковий освітній компонент нормативний
Форма здобуття освіти очна
Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»
Спеціальність 224 - «Технології медичної діагностики та лікування»,
другий (магістерський) рівень
Спеціалізація 224.02 Протезування-ортезування
Освітньо-професійна програма «Протезування-ортезування»
Курс 1

Силабус освітнього компоненту розглянуто
на засіданні кафедри анатомії людини,
клінічної анатомії та оперативної хірургії

Протокол від
«30» серпня 2024 року № 1

Завідувач кафедри

(підпис) проф. Колісник І.Л.
(прізвище та ініціали)

Схвалено методичною комісією ХНМУ
з проблем загальної та природничо-
наукової підготовки

Протокол від
«30» серпня 2024 року № 1

Голова методичної комісії ХНМУ з
проблем загальної та природничо-
наукової підготовки

(підпис) проф. Мирошніченко М.С.
(прізвище та ініціали)

РОЗРОБНИКИ СИЛАБУСУ:

В.о. завідувача кафедри анатомії людини, клінічної анатомії та оперативної хірургії д.мед.н., професор І.Л. Колісник,

Старший викладач кафедри анатомії людини, клінічної анатомії та оперативної хірургії, PhD І.В. Чеканова

доцент кафедри анатомії людини, клінічної анатомії та оперативної хірургії, к.мед.н О.М. Сазонова

Дані про викладача, що викладає освітній компонент

Прізвище, ім'я, по батькові	Сазонова Ольга Миколаївна
науковий ступінь	Кандидат медичних наук
Посада	Доцент кафедри анатомії людини, клінічної анатомії та оперативної хірургії
Контактний телефон	+380630511280
Електронна пошта	om.sazonova@knmu.edu.ua
Прізвище, ім'я, по батькові	Сазонова Ольга Миколаївна

Професійні інтереси, посилання на профайл викладача (на сайті університету, кафедри, в системі Moodle та інше: <https://distance.knmu.edu.ua/course/view.php?id=5692>

Контактний тел. та E-mail кафедри: тел. (057) 700-36-26, kaf.1med.anatomii@knmu.edu.ua

Очні консультації: розклад та місце проведення за розкладом кафедри.

Он-лайн консультації: розклад та місце проведення за попередньою домовленістю з викладачем.

Локація: заняття проводяться за адресою: проспект Незалежності 12

ВСТУП

Силабус освітнього компонента “Анатомія людини” складено відповідно до Освітньо-професійної програми «Протезування-ортезування» другого (магістерського) рівня за спеціальністю 224 «Технології медичної діагностики та лікування», спеціалізація 224.02 «Протезування-ортезування», галузі знань 22 «Охорона здоров'я».

Опис освітнього компонента (анотація). Вивчення освітнього компонента «Анатомія людини» являє собою адаптовану до потреб медицини класичну модель університетського курсу, який передбачає набуття кожним здобувачем знань у світі природничо-наукових уявлень про будову і функції організму людини в цілому, вміння використовувати набуті знання при подальшому вивченні інших фундаментальних наук медицини, та у практичній діяльності протезиста-ортезиста.

Предметом вивчення освітнього компонента «Анатомія людини» є наука про форму, будову, походження та розвиток органів, систем і організму людини в цілому.

Міждисциплінарні зв'язки: «Фізіологія. Патологічна фізіологія», «Патологія опорно-рухової системи людини», «Реабілітація протезованих та ортезованих пацієнтів», «Хірургія», «Неврологія», «Ознайомча практика», «Клінічна практика з протезування», «Клінічна практика з ортезування», «Основи біомеханіки», «Біомеханічні та технічні аспекти ортезування та протезування кінцівок та хребта».

Анатомія людини як навчальний освітній компонент:

Пререквізити: Освітній компонент вивчається у першому семестрі першого курсу для магістрів, тому ґрунтується на отриманих знаннях зі спеціальностей галузі знань 22 «Охорона здоров'я», зі спеціальності 163 «Біомедична інженерія» галузі знань 16 «Хімічна інженерія і біоінженерія», за напрямом 6.010203 «Здоров'я людини» або зі спеціальності 7.01020302 «Фізична реабілітація».

Постреквізити: закладає основи для вивчення здобувачами клінічних освітніх компонентів та формування умінь застосовувати знання з анатомії людини в процесі подальшого вивчення усіх клінічних освітніх компонентів і в майбутній професійній діяльності.

Послання на сторінку освітнього компонента в MOODLE

<https://distance.knmu.edu.ua/course/view.php?id=5692>

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ВИВЧЕННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

1.1. Метою вивчення освітнього компонента є набуття кожним здобувачем освіти знань з анатомії у світі природничо-наукових уявлень про будову і функції організму людини в цілому, вміння використовувати набуті знання при подальшому вивченні інших фундаментальних наук медицини, та у практичній діяльності протезиста-ортезиста.

Мета вивчення анатомії людини – **кінцеві цілі** встановлені на основі ОПП підготовки лікаря за фахом відповідно до блоку її змістового модуля (природничо-наукова підготовка) і є основою для побудови змісту освітнього компонента. Опис цілей сформульований через вміння у вигляді цільових завдань (дій). На підставі кінцевих цілей до кожного модулю або змістового модуля сформульовані **конкретні цілі** у вигляді певних умінь (дій), цільових завдань, що забезпечують досягнення кінцевої мети вивчення освітнього компонента.

Кінцеві цілі освітнього компонента:

- Аналізувати інформацію про будову тіла людини, системи, що його складають, органи і тканини;
- Визначити топографоанатомічні взаємовідносини органів і систем людини;
- Тракувати закономірності пренатального та раннього постнатального розвитку органів людини, варіанти мінливості органів, вади розвитку;
- Інтерпретувати статеві, вікові та індивідуальні особливості будови організму людини;
- Передбачити взаємозалежність і єдність структур і функцій органів людини їх мінливість під впливом екологічних факторів;
- Визначити вплив соціальних умов та праці на розвиток і будову організму людини;
- Демонструвати володіння морально-етичними принципами ставлення до живої людини та її тіла як об'єкта анатомічного та клінічного дослідження.

1.2. Основними завданнями вивчення освітнього компонента «Анатомія людини» як науки є системний підхід до опису форми, будови органів, положення (топографії)

частин та органів тіла в єдності з виконуваними функціями з урахуванням вікових, статевих та індивідуальних особливостей людини.

1.3. Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє освітній компонент (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів у Стандарті).

1.3.1. Вивчення освітнього компонента забезпечує опанування здобувачами компетентностей:

- **інтегральна:** здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та задачі дослідницького та/або інноваційного характеру під час професійної діяльності у сфері протезування-ортезування.

- **загальні:**

ЗК 01. Здатність робити незалежні та критичні оцінки, бути критичним і самокритичним.

ЗК 05. Здатність шукати та оцінювати знання на науковому рівні, проводити дослідження на відповідному рівні, розробляти проекти та управляти ними, виявляти ініціативу та підприємливість, проводити пошук, оброблення та аналіз інформації з різних джерел.

- **спеціальні (фахові, предметні):**

СК 01. Знання наукової основи предмета, обізнаність у поточних дослідженнях і розробках, а також розуміння зв'язку між наукою та перевіреним досвідом і практичного значення цього.

СК 02. Здатність обирати та застосовувати відповідні методи протезування-ортезування, які базуються на фундаментальних та доказових технічних процедурах.

СК 04. Здатність самостійно та у співпраці з пацієнтом здійснювати заходи, які включають протезування-ортезування, та виступати в ролі технічного спеціаліста в межах усієї реабілітаційної програми.

СК 08. Здатність роботи в мультидисциплінарній команді.

СК 09. Здатність критично аналізувати, оцінювати та використовувати відповідну інформацію, а також обговорювати нові факти, явища та проблеми з різними цільовими групами, роблячи таким чином внесок у розвиток професії та бізнесу.

1.3.2. Вивчення освітнього компонента забезпечує набуття здобувачами освіти наступних програмних результатів навчання:

ПРН 2. Знаходити ефективні доказові рішення у професійній діяльності, реалізуючи їх з метою визначення та забезпечення потреб пацієнта у протезуванні або ортезуванні.

ПРН 3. Володіти та застосовувати знання та уміння із загальної та професійної підготовки при вирішенні спеціалізованих завдань, таких як: обстеження пацієнта, розуміння діагностичної документації, розробка плану реабілітації пацієнта, що включає протезування/ортезування, зняття замірів та план виготовлення протезного чи ортезного виробу, виготовлення та корекція протезного або ортезного виробу, взаємодія з пацієнтом та іншими фахівцями для оцінки результатів втручання.

ПРН 4. Вміти ефективно працювати у складі мультидисциплінарної команди, орієнтуючись на пацієнта та керуючись принципами професійної та етичної практики.

ПРН 7. Демонструвати поглиблення базових знань за допомогою самоосвіти, демонструвати уміння представити і оцінити власний досвід та аналізувати й застосовувати досвід колег, демонструвати здатність обміну досвідом з іншими спеціалістами у сфері реабілітації, яка включає протезування-ортезування.

1.3.3. Вивчення освітнього компонента забезпечує набуття здобувачами освіти наступних соціальних навичок (Soft skills):

- комунікабельність;
- грамотна письмова та усна мова;
- вміння виступати на публіці;
- аналітичний склад розуму;
- вміння побачити та розв'язати проблему;
- хороша пам'ять;
- креативність;
- орієнтованість на результат;

- завзятість;
- стресостійкість;
- готовність виконувати рутинну роботу;
- вміння приймати рішення;
- відповідальність.

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

2.1. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика освітнього компонента
		денна форма навчання
Кількість кредитів 3 1 кредит ECTS = 30 год.	Галузь знань <u>22 «Охорона здоров'я»</u> (шифр і назва)	Нормативна
Загальна кількість годин - 90	Спеціальність: <u>224 «Технології медичної діагностики та лікування», спеціалізація 224.02 «Протезування-ортезування»</u> (шифр і назва)	Рік підготовки:
		1-й
		Семестр
		1-й
Годин для денної форми навчання: аудиторних – 40 самостійної роботи студента – 50	Освітній ступінь: другий (магістерський рівень)	Лекції
		10 год.
		Практичні, семінарські
	ОПІ: «Протезування-ортезування»	30 год.
		Самостійна робота
		50 год.
		Вид контролю
		Диференційний залік

2.2.1. Лекції

№	ТЕМИ ЛЕКЦІЙ	К-ть годин	Вид лекцій
1.	Організація учбового процесу на кафедрі. Анатомія як наука. Осі і площини тіла людини. Анатомічна номенклатура. Опорно-руховий апарат Функціональна остеологія. Функціональна артро-синдесмологія.	2	Лекція-презентація
2.	Функціональна мієлогія. М'язи і фасції спини. М'язи і фасції грудей. Діафрагма. М'язи і фасції живота. М'язи та фасції голови та шиї. М'язи верхньої кінцівки. М'язи нижньої кінцівки.	2	Лекція-презентація
3.	Спланхнологія. Функціональна анатомія органів дихання. Функціональна анатомія серцево-судинної системи. Функціональна анатомія органів травлення, чоловічої та жіночої статевих систем, органів сечовиділення, імунної та ендокринної систем.	2	Лекція-презентація
4.	Функціональна анатомія ЦНС. Функціональна анатомія спинного мозку. Функціональна анатомія ВНС. Функціональна естетіологія. ЧМН. Функціональна анатомія провідних шляхів ЦНС.	2	Лекція-презентація
5.	Морфо-функціональні особливості кровопостачання та іннервації органів тіла людини.	2	Лекція-презентація
Всього лекційних годин		10	

2.2.2. Семінарські заняття програмою не передбачені

2.2.3. Практичні заняття

№ з.п.	Тема	К-ть годин	Методи навчання	Форми контролю
--------	------	------------	-----------------	----------------

1.	Осі і площини тіла людини. Анатомічна номенклатура. Функціональна остеологія. Загальна характеристика хребтового стовпа. Будова ребер і груднини. Грудна клітка у цілому. Кістки поясу верхньої кінцівки. Кістки вільної частини верхньої кінцівки. Кістки поясу нижньої кінцівки. Кістки вільної частини нижньої кінцівки. Анатомія кісток черепа.	4	Розповідь-пояснення, демонстрація на анатомічних препаратах, презентація, використання трупного матеріалу; робота за віртуальним анатомічним столом Anatomage Table; робота з синтетичним трупом SynDaver; підготовка до ліцензійного інтегрованого іспиту КРОК, розв'язування ситуаційних задач, оцінювання вікових, статевих та індивідуальних особливостей будови органів людини.	Усне опитування, письмове опитування, тестовий контроль, творчі завдання, індивідуальні завдання, реферати, доповіді.
2.	Функціональна артро-синдесмологія. Класифікація сполучень кісток. Поняття про суглоб. Морфологічна класифікація суглобів. Біомеханіка суглобів. Біомеханічна класифікація суглобів. Сполучення кісток черепа, тулуба. Сполучення кісток верхньої та нижньої кінцівок.	4		
3.	Функціональна міологія. М'язи і фасції спини. М'язи і фасції грудей. Діафрагма. М'язи і фасції живота. М'язи та фасції голови та шиї. М'язи верхньої кінцівки. М'язи нижньої кінцівки.	4	Опитування	Вирішення пакету завдань за змістом навчального матеріалу. Оцінювання освоєння практичних навичок
4.	Спланхнологія. Функціональна анатомія органів дихання. Функціональна анатомія серцево-судинної системи. Функціональна анатомія органів травлення, чоловічої та жіночої статевих систем, органів сечовиділення, імунної та ендокринної систем.	4	Розповідь-пояснення, демонстрація на анатомічних препаратах, презентація, використання трупного матеріалу; робота за віртуальним анатомічним столом Anatomage Table; робота з синтетичним трупом SynDaver; підготовка до ліцензійного інтегрованого іспиту КРОК, розв'язування ситуаційних задач, оцінювання вікових, статевих та індивідуальних особливостей будови органів людини.	Усне опитування, письмове опитування, тестовий контроль, творчі завдання, індивідуальні завдання, реферати, доповіді.
5.	Функціональна анатомія ЦНС. Функціональна анатомія спинного мозку. Функціональна анатомія ВНС.	4		
6.	Функціональна естезіологія. ЧМН. Функціональна анатомія провідних шляхів ЦНС.	4	Опитування	Вирішення пакету завдань за змістом навчального матеріалу. Оцінювання освоєння практичних навичок
7.	Морфо-функціональні особливості кровопостачання та іннервації органів тіла людини.	4	Розповідь-пояснення, демонстрація на анатомічних препаратах, презентація, використання трупного матеріалу; робота за віртуальним анатомічним столом Anatomage Table; робота з синтетичним трупом SynDaver; підготовка до	Усне опитування, письмове опитування, тестовий контроль, творчі завдання, індивідуальні завдання, реферати, доповіді.

			ліцензійного інтегрованого іспиту КРОК, розв'язування ситуаційних задач, оцінювання вікових, статевих та індивідуальних особливостей будови органів людини.	
8.	Диференційний залік.	2	Опитування	Вирішення пакету завдань за змістом навчального матеріалу. Оцінювання освоєння практичних навичок
Всього годин практичних занять		30		

2.2.4. ЛАБОРАТОРНІ ЗАНЯТТЯ програмою не передбачені

2.2.5. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з.п.	Тема	К-ть годин	Методи навчання	Форми контролю
1.	Описати основні етапи розвитку анатомії: - історія розвитку анатомії в античні часи та епоху Відродження; - історія розвитку українських анатомічних шкіл до XX сторіччя.	4	Демонстрація на анатомічних препаратах, презентація, використання трупного матеріалу; робота з віртуальним анатомічним столом Anatomage Table; робота з синтетичним трупом SynDaver.	ПК, ПЗ відповідно до КТП.
2.	Оволодіти умінням - застосовувати площини та вісі щодо опису анатомічних об'єктів.	4		
3.	Оволодіти умінням: - описати вікові особливості будови черепа. - демонструвати на препаратах будову кісток. - схеми з'єднання кісток. Оволодіти умінням - демонструвати на препаратах з'єднання між кістками.	4		
4.	Оволодіти умінням: - демонструвати на препаратах: - м'язи тулуба; - голови; - шиї; - кінцівок.	5		
5.	Оволодіти умінням демонструвати на препаратах будову та описати топографію: - органів травної системи; - органів дихальної системи; - органів сечової системи; - органів жіночої та чоловічої статевих систем; - органів імунної системи; - органів ендокринної системи.	5		
6.	Оволодіти основами опису будови органів травної, дихальної, сечової та статевих систем.	4		
7.	Оволодіти умінням - демонструвати на препаратах будову серця, малювати схему великого та малого кола кровообігу.	4		
8.	Оволодіти основами опису будови головного мозку та його відділів	5		
9.	Оволодіти основами опису схем провідних шляхів головного мозку.	5		
10.	Оволодіти умінням - демонструвати на препаратах периферійні кровоносні судини та нерви, малювати схему нервових сплетень.	10		
	Разом	50 годин		

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

3.1. Оцінювання успішності навчання здобувачів освіти здійснюється на підставі чинної «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів освіти ХНМУ»

Оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в ХНМУ (https://knmu.edu.ua/doc_block_type/instrukczivi-navchalnogo-proczesu/).

Відпрацювання студентами ХНМУ навчальних занять

(https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/pol_por-vidprac-zaniat.pdf).

Оцінювання поточної навчальної діяльності (ПНД)

Під час оцінювання засвоєння кожної навчальної теми освітнього компоненту (ПНД) та підсумкового заняття (ПЗ) здобувачу виставляється оцінка за традиційною 4-бальною системою: «відмінно», «добре», «задовільно» та «незадовільно».

Підсумковий бал за (ПНД) та підсумкові заняття (ПЗ) визначається як середнє арифметичне традиційних оцінок за кожне заняття та ПЗ, округлене до 2-х знаків після коми та перераховується у багатобальну шкалу за таблицями 1.

Оцінювання самостійної роботи здобувача

Матеріал для самостійної роботи здобувачів, який передбачений в темі практичного заняття одночасно із аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю.

Оцінювання тем, які виносяться тільки на самостійну роботу і не входять до тем аудиторних навчальних занять, контролюються при підсумковому занятті.

Оцінювання індивідуальної роботи здобувача

На засіданні кафедри затверджено перелік індивідуальних завдань (участь з доповідями в здобувацьких конференціях, профільних олімпіадах, підготовка аналітичних оглядів з презентаціями з визначенням кількості балів за їх виконання, які можуть додаватись, як заохочувальні (не більше 10).

Таблиця 1

Перерахунок середньої оцінки за поточний контроль у багатобальну шкалу

4-бальна шкала	120-бальна шкала	4-бальна шкала	120-бальна шкала
5	120	3.91-3,94	94
4.95-4,99	119	3.87-3,9	93
4.91-4,94	118	3.83- 3,86	92
4.87-4,9	117	3.79- 3,82	91
4.83-4,86	116	3.74-3,78	90
4.79-4,82	115	3.7- 3,73	89
4.75-4,78	114	3.66- 3,69	88
4.7-4,74	113	3.62- 3,65	87
4.66-4,69	112	3.58-3,61	86
4.62-4,65	111	3.54- 3,57	85
4.58-4,61	110	3.49- 3,53	84
4.54-4,57	109	3.45-3,48	83
4.5-4,53	108	3.41-3,44	82
4.45-4,49	107	3.37-3,4	81
4.41-4,44	106	3.33- 3,36	80
4.37-4,4	105	3.29-3,32	79
4.33-4,36	104	3.25-3,28	78
4.29-4,32	103	3.21-3,24	77
4.25- 4,28	102	3.18-3,2	76
4.2- 4,24	101	3.15- 3,17	75
4.16- 4,19	100	3.13- 3,14	74
4.12- 4,15	99	3.1- 3,12	73
4.08- 4,11	98	3.07- 3,09	72
4.04- 4,07	97	3.04-3,06	71
3.99-4,03	96	3.0-3,03	70
3.95- 3,98	95	Менше 3	Недостатньо

Бали за індивідуальні завдання одноразово нараховуються здобувачеві тільки комісійне (комісія – зав. кафедри, завуч, викладач групи) лише за умов успішного їх виконання та захисту. В жодному разі загальна сума балів за ПНД не може перевищувати 120 балів.

ОЦІНЮВАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

Освітній компонент вивчається протягом 1-го семестру, оцінка з освітнього компоненту визначається як середнє арифметичне балів за семестр, протягом якого вивчалась освітній компонент, які переводяться у 120-бальну шкалу ECTS (табл.1) з додаванням балів, одержаних безпосередньо на диференційному заліку

Максимальна кількість балів, яку здобувач може набрати за вивчення освітнього компоненту – 200 балів, у тому числі максимальна кількість балів за поточну навчальну діяльність – 120 балів, а також максимальна кількість балів за результатами диференційного заліку - 80 балів. Мінімальна кількість балів становить 120, у тому числі мінімальна поточна навчальна діяльність – 70 та за результатами диференційного заліку – 50 балів.

Підсумковий бал за поточну навчальну діяльність (ПНД) визначається як середнє арифметичне традиційних оцінок за кожне заняття та ПЗ, округлене до 2-х знаків після коми та перераховується у багатобальну шкалу за таблицею 1.

Диференційний залік проводиться на останньому занятті викладачем групи і оцінюється від 50 до – 80 балів.

Оцінка з освітнього компоненту - є сума балів за ПНД та диференційного заліку від min – 120 до max - 200 і відповідає традиційній оцінці: «задовільно», «добре», «відмінно».

Одержана здобувачем кількість балів з освітнього компоненту далі оцінюється за 200 бальною шкалою, ECTS ("A", "B", "C", "D", "E") та традиційною системою («задовільно», «добре», «відмінно»)(табл. 2).

Таблиця 2

**Відповідність оцінювання дисципліни в балах
оцінюванню в ECTS та традиційної оцінки**

Оцінка дисципліни в балах	Оцінка за шкалою ECTS	Традиційна оцінка з дисципліни
180–200	A	5
160–179	B	4
150–159	C	4
130–149	D	3
120–129	E	3

Відповідно до кількості одержаних балів заповнюється відомість успішності здобувачів з освітнього компоненту (форма У – 5.03Б) та додаток з персональним обліковим складом здобувачів, що не виконали вимоги навчальних програм дисциплін (F, Fx). Оцінка Fx виставляється здобувачам, які були допущені до диференційного заліку, але не склали його. Оцінка F виставляється здобувачам, які не допущені до диференційного заліку.

3.1. ПЕРЕЛІК ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАНЬ

1. Визначення предмету “Анатомія людини”, його завдання. Поняття про морфологію. Методи морфологічних досліджень.
2. Загальна характеристика системи скелета людини. Осьовий та додатковий скелети. Будова кістки як органа, хімічний склад, види кісток.
3. З’єднання кісток, види. Будова суглоба, допоміжний апарат суглоба. Класифікація суглобів, види рухів у суглобах.
4. Череп, його відділи й кістки. З’єднання кісток черепа. Вікові та статеві особливості черепа.
5. Хребтовий стовп, його відділи. Особливості будови хребців. З’єднання хребців. Хребтовий стовп у цілому, фізіологічні вигини хребта, їх формування та значення.
6. Скелет грудної клітки. З’єднання кісток грудної клітки. Грудна клітка в цілому.
7. Кістки та з’єднання плечового пояса. Кістки та з’єднання верхньої кінцівки.
8. Кістки та з’єднання тазового пояса. Таз у цілому. Статеві відмінності тазу. Основні виміри жіночого тазу.
9. Кістки та з’єднання нижньої кінцівки.
10. Скелетні м’язи, їх розміщення, форма. Будова м’яза як органа. Допоміжний апарат м’язів.
11. М’язи голови. Особливості прикріплення м’язів лица. Жувальні м’язи.
12. М’язи ший. Класифікація, функції.
13. М’язи спини, їх функції.
14. М’язи грудної клітки, їх функції. Діафрагма.
15. М’язи живота, їх функції. Біла лінія живота. Пахвинний канал.
16. М’язи верхньої кінцівки, їх функції.
17. М’язи нижньої кінцівки, їх функції.
18. Роль нервової системи в координації функцій організму та взаємозв’язку його з навколишнім середовищем. Класифікація нервової системи.
19. Рефлекс як форма нервової діяльності. Види рефлексів.
20. Рефлекторна дуга (проста, складна) та її ланки.
21. Спинний мозок, його розміщення, оболонки, зовнішня будова. Спинномозкова рідина.
22. Внутрішня будова спинного мозку. Сегмент, корінці, біла та сіра речовини. Функції спинного мозку.

23. Шийне сплетення, основні гілки та ділянки іннервації.
24. Плечове сплетення, основні гілки та ділянки іннервації. Грудні нерви.
25. Попереково-крижове сплетення: поперекове та крижове сплетення, основні гілки та ділянки іннервації.
26. Головний мозок: загальні відомості, розміщення, розвиток, відділи. Оболони головного мозку та простори між ними. Спинномозкова рідина. Гематоенцефалічний бар'єр.
27. Довгастий мозок, його топографія, будова, функції. Біологічне значення довгастого мозку.
28. Задній мозок, його розміщення, будова, порожнина, функції.
29. Середній мозок: розташування, будова, порожнина, функції.
30. Проміжний мозок, його розміщення, будова, порожнина, функції. Поняття про сітчастий утвір (ретиккулярну формацію), особливості будови, функції.
31. Кінцевий мозок, його розміщення, будова, порожнини. Мозолисте тіло. Біла речовина.
32. Черепні нерви, кількість, функціональні види (рухові, чутливі, змішані), ділянки іннервації.
33. Загальна характеристика залоз внутрішньої секреції. Поняття про гормони, їх природу, властивості та біологічну активність. Тканинні гормони.
34. Щитоподібна залоза. Прищитоподібні залози. Топографія, будова, гормони. Прояви гіпо- та гіперфункції.
35. Гіпофіз: передня та задня частки, топографія, будова, гормони, їх значення. Шишкоподібна залоза, її розміщення, гормони, їх значення. Прояви гіпо- та гіперфункції.
36. Надниркові залози; топографія, будова, гормони.
37. Підшлункові островці, їх розміщення, особливості будови, гормони, їх значення.
38. Будова та функціональне значення ротової порожнини. Слинні залози.
39. Глотка, її розміщення, частини, будова стінки. Стравохід, його розміщення, частини, звуження.
40. Шлунок: топографія, форма, будова, частини. Функції шлунка. Шлункові залози.
41. Печінка: топографія, будова, функції. Печінкова часточка. Жовчовивідні шляхи.
42. Підшлункова залоза: топографія, будова, функції.
43. Тонка кишка: розміщення, відділи, особливості будови стінки.
44. Товста кишка: розміщення, відділи, особливості будови.
45. Очеревина. Очеревинна порожнина. Розміщення органів щодо очеревини. Брижі. Малий чепець. Великий чепець.
46. Повітроносні шляхи: топографія, будова, функції. Приносні пазухи.
47. Легені, топографія, будова. Структурно-функціональна одиниця — ацинус.
48. Плевра: будова, листки, плевральна порожнина, плевральні синуси. Середостіння.
49. Первинні та вторинні лімфатичні органи: червоний кістковий мозок, загруднинна залоза, селезінка, лімфатичне кільце глотки, ділянкові лімфатичні вузли. Поняття про гемопоєз.
50. Велике та мале коло кровообігу. Кровообіг плода.
51. Серце: топографія, форма, будова. Межі серця. Осердя, осердна порожнина. Кровопостачання серця.
52. Особливості будови серцевого м'яза. Іннервація серця.
53. Аорта, її відділи. Артерії дуги аорти.
54. Грудна та черевна частини аорти, їх гілки та ділянки кровопостачання.
55. Артерії головного мозку. Артеріальне коло мозку.
56. Артерії верхньої кінцівки, їх гілки та ділянки кровопостачання. Місця притискання артерій для тимчасової зупинки кровотоку.
57. Артерії нижньої кінцівки, їх гілки та ділянки кровопостачання. Вени великого кола кровообігу. Особливості кровотоку у венах. Фактори, що сприяють руху крові по венах.
58. Верхня порожниста вена, основні гілки та ділянки відтоку крові.
59. Нижня порожниста вена, основні гілки та ділянки відтоку крові.
60. Ворітна вена, її значення. Значення сполучень (анастомозів) між венами.
61. Нирки: топографія, форма, будова.

62. Структурно-функціональна одиниця нирки.
63. Сечовивідні шляхи. Жіночий та чоловічий сечівник.
64. Чоловічі статеві органи, будова, функції.
65. Жіночі статеві органи, будова, функції.
66. Нюхова сенсорна система, відділи, розміщення, значення (I пара черепних нервів). Смакова сенсорна система. Види смакових відчуттів.
67. Око та структури утворів. Очне яблуко, його розміщення, будова. Додаткові структури ока.
68. Зорова сенсорна система, відділи, розміщення, значення. II пара черепних нервів.
69. Вуха: його розміщення, будова, значення.
70. Слухова сенсорна система, відділи, розміщення. Проведення та сприймання звукових коливань. Слухові відчуття.
71. Вестибулярна сенсорна система, відділи, розміщення, значення

ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК

“Анатомія людини”

1. Визначати та демонструвати відділи скелета; осьову і додаткові частини скелета;
2. Порожнини тіла людини на таблицях, скелеті та муляжах;
3. Демонструвати будову кісток тулуба, черепа, кінцівок;
4. Розпізнавати, до якого відділу скелета належить кістка;
5. Розрізняти кістки правої та лівої кінцівок;
6. Пальпувати анатомічні утвори, виступи кісток;
7. Визначати та аналізувати типи з'єднань кісток;
8. Демонструвати з'єднання між кістками тулуба, черепа, кінцівок;
9. Демонструвати на скелеті і на живій людині рухи, які можна здійснити в певному суглобі;
10. Визначати статеві та вікові відмінності черепа;
11. Визначати статеві та вікові відмінності таза;
12. Застосовувати анатомічну термінологію,
13. Демонструвати на манекенах, таблицях, планшетах та в атласах м'язи голови, шиї, грудної клітки, живота, спини, верхніх та нижніх кінцівок;
14. Визначати топографію ліктьової, пахвової та підколінної ямок;
15. Застосовувати анатомічну термінологію,
16. Визначати та демонструвати відділи, шлуночки головного мозку на муляжах, таблицях, в атласах;
17. Визначати оболони та міжоболонні простори головного мозку;
18. Демонструвати місце виходу черепномозкових нервів з мозку, отворів черепа;
19. Визначати та демонструвати ділянки іннервації черепномозкових нервів;
20. Демонструвати будову, топографію спинного мозку;
21. Визначати оболонки та міжоболонні простори спинного мозку;
22. Визначати та демонструвати ділянки іннервації спинномозкових нервів;
23. Визначати будову автономної частини периферичної нервової системи;
24. Застосовувати анатомічну термінологію,
25. Демонструвати на таблицях, муляжах будову очного яблука та додаткових структур ока;
26. Демонструвати будову зовнішнього, середнього та внутрішнього вуха;
27. Демонструвати шари шкіри, її похідні та залози;
28. Демонструвати зовнішню і внутрішню будову серця на таблицях, муляжах та вологих препаратах;
29. Визначати будову стінок артерій та капілярів;
30. Розпізнавати на таблицях, в атласах судини великого, малого та серцевого кола кровообігу;
31. Демонструвати відділи аорти, магістральні артерії верхньої та нижньої кінцівок, порожнин тіла людини;

32. Визначати будову стінок венозних і лімфоносних судин;
33. Визначати та демонструвати на таблицях, в атласах притоки верхньої і нижньої порожнистих вен, глибокі та поверхневі вени кінцівок, магістральні вени порожнин тіла людини;
34. Пальпувати серединну вену ліктя;
35. Визначати та демонструвати лімфатичні судини, вузли, ділянки відтоку лімфи у венозні колектори ший;
36. Визначати будову органів імунної системи: червоного кісткового мозку, лімфатичних вузлів, селезінки, мигдаликів;
37. Демонструвати будову органів травної системи: ротової порожнини, шлунка, тонкої та товстої кишок, травних залоз на таблицях, муляжах, вологих препаратах;
38. Визначати будову і класифікацію зубів молочного та постійного прикусу;
39. Визначати та демонструвати частини язика, особливості його слизової оболонки;
40. Визначати відмінності будови тонкої та товстої кишок;
41. Знаходити на муляжах і вологих препаратах відділи та частини органів;
42. Демонструвати на таблицях сфінктери травного каналу та пояснювати їх значення;
43. визначати та демонструвати на таблицях, планшетах, анатомічних атласах будову повітроносних шляхів: носової порожнини, гортані, трахеї, бронхового дерева;
44. Визначати та демонструвати зовнішню і внутрішню будову легень;
45. Демонструвати листки плеври та плевральні заутки на таблицях і муляжах;
46. Визначати та демонструвати будову органів сечової системи на таблицях, муляжах, вологих препаратах: нирок, сечоводів, сечового міхура, сечівника;
47. Демонструвати будову відділів нефрона;
48. Визначати проекцію нирок на задню стінку черевної порожнини;
49. Визначати загальний принцип будови чоловічої та жіночої статевих систем, значення їх для продовження роду;
50. Демонструвати будову органів жіночої та чоловічої статевих систем на таблицях, планшетах, анатомічних атласах і вологих препаратах; □ визначати відмінності будови чоловічого та жіночого сечівників;
51. Демонструвати сфінктери сечовивідних шляхів, пояснювати їх значення;
52. Визначати загальні закономірності будови ендокринних залоз;
53. На таблицях, вологих препаратах, в атласах демонструвати топографію, будову залоз внутрішньої секреції: щитоподібної, прищитоподібних, надниркових, ендокринної частини підшлункової залози, статевих залоз, епіфіза та гіпофіза;

3.2. Контрольні завдання до самостійної роботи

Теми рефератів

Тема 1. Андреас Везалій і початок наукової анатомії

Тема 2. Леонардо да Вінчі – великий живописець, один з основоположників пластичної анатомії.

Тема 3. Стадії ембріогенезу. Зародкові листки - розвиток тканин і органів. Розвиток ембріона людини.

Тема 4. Фізіологічні вигини хребта. Будова хребетного стовпа і зміни хребта при сколіозі.

Тема 5 Визначення виду постави залежно від ступеня вираженості вигинів хребта. Види постави із збільшенням та зменшенням кривизни хребта.

Тема 6. Будова кістки. Вікові особливості окістя.

Тема 7. Вивчення особливостей кісток скелета у віковому аспекті. Особливості кісток скелета у дітей, дорослих та людей похилого віку.

Тема 8. Структури, що укріплюють суглоб та обмежують його рухи. Допоміжний апарат суглоба. Призначення зв'язок суглоба.

Тема 9. Кровопостачання і іннервація м'язів тулуба.

Тема 10. М'язи антагоністи і м'язи синергисти.

Тема 11. Черевний прес і його функціональне значення. Діафрагма.

Тема 12. Будова зубів . Особливості молочних зубів і час їх розвитку.

Тема 13. Селезінка, її розташування, зовнішні і внутрішні будова. Роль селезінки в кровообігу.

Тема 14. Оболонки спинного і головного мозку.

Тема 15. Гіпофіз.

3.4. Індивідуальні завдання

Індивідуальна учбово-дослідницька (УДРС) або науково-дослідницька (НДРС) робота студентів (по вибору) припускає:

- підготовку огляду наукової літератури (реферату);
- підготовку ілюстративного матеріалу по даних темах (мультимедійна презентація, набір таблиць, схем, малюнків і тому подібне);
- виготовлення учбових і музейних препаратів, моделей;

3.5. Інші заохочення

- проведення наукового дослідження в рамках студентського наукового кружка кафедри;
- участь в науковій тематиці кафедри;
- участь в анатомічних олімпіадах і ін.

3.6. Правила оскарження оцінки

Оскарження оцінки проводиться згідно положення «Про апеляцію результатів підсумкового контролю здобувачів освіти Харківського національного медичного університету», наказ від 30.09.2020р. №252.

Оскарження результатів підсумкового контролю проводиться у встановленому в ХНМУ порядку (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_apel_kontrol.pdf).

4. ПОЛІТИКА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

Щоб успішно пройти відповідний курс необхідно регулярно відвідувати практичні заняття; мати теоретичну підготовку до практичних занять згідно тематики; не спізнюватися і не пропускати заняття; виконувати всі необхідні завдання і працювати кожного заняття; вміти працювати з партнером або в складі групи; звертатися до кураторів курсу з різних питань за тематикою занять і отримувати її, коли Ви її потребуєте.

Здобувачі освіти можуть обговорювати різні завдання, але їх виконання - строго індивідуально. Не допускаються списування, використання різного роду програмних засобів, підказки, користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими електронними гаджетами під час заняття з метою, не пов'язаною з навчальним процесом. Не допускаються запізнення здобувачів освіти на практичні заняття.

Відвідування пацієнтів під час курації в лікарні можливо за умови наявності у студентів відповідної форми одягу, санітарної книжки з відміткою про вакцинацію проти дифтерії, результатів обстеження на напруження імунітету за кором (або відмітка про вакцинацію), або іншими інфекційними захворюваннями згідно з поточною епідемічною ситуацією.

Здобувачі освіти з особливими потребами можуть зустрічатися з викладачем або попередити його до початку занять, на прохання здобувача освіти це може зробити староста групи. Якщо у Вас виникнуть будь-які питання, будь ласка, контактуйте з викладачем.

Заохочується участь здобувачів освіти у проведенні наукових досліджень та конференціях за даною тематикою.

Усі здобувачі освіти ХНМУ захищені Положенням про запобігання, попередження та врегулювання випадків, пов'язаних із сексуальними домаганнями і дискримінацією у Харківському національному медичному університеті, розроблено з метою визначення дієвого механізму врегулювання конфліктних ситуацій, пов'язаних із дискримінацією та сексуальними домаганнями. Дане Положення розроблено на підставі таких нормативно-правових актів України: Конституція України; Закону України «Про освіту»; Закону України «Про вищу освіту»; Закону України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні»; Закону України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків»;

Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод; Конвенція про боротьбу з дискримінацією в галузі освіти; Конвенція про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок; Загальна рекомендація № 25 до параграфу 1 статті 4 Конвенції про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок; Зауваження загального порядку № 16 (2005) «Рівне для чоловіків та жінок право користування економічними, соціальними і культурними правами» (стаття 3 Міжнародного пакту економічних, соціальних і культурних прав; Комітет з економічних, соціальних та культурних прав ООН); Рекомендації щодо виховання в дусі міжнародного взаєморозуміння, співробітництва і миру та виховання в дусі поваги до прав людини і основних свобод (ЮНЕСКО); Концепція Державної соціальної програми забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2021 року. Харківський національний медичний університет забезпечує навчання та роботу, що є вільними від дискримінації, сексуальних домагань, залякувань чи експлуатації. Університет визнає важливість конфіденційності. Всі особи, відповідальні за здійснення цієї політики (співробітники/-ці деканатів, факультетів, інститутів та Центру гендерної освіти, члени студентського самоврядування та етичного комітету, проректор з науково-педагогічної роботи), дотримуються конфіденційності щодо осіб, які повідомляють або яких звинувачують у дискримінації або сексуальних домаганнях (за виключенням ситуацій, коли законодавство вимагає розголошення інформації та/або коли розкриття обставин Університетом необхідне для захисту безпеки інших).

ХНМУ створює простір рівних можливостей, вільний від дискримінації будь-якого національного, расового чи етнічного походження, статі, віку, інвалідності, релігії, сексуальної орієнтації, гендерної приналежності, або сімейного стану. Всі права, привілеї, програми та види діяльності, що надаються студентам/-кам або співробітникам/-цям університету, розповсюджуються на всіх без винятку за умови належної кваліфікації. Антидискримінаційна політика та політика протидії сексуальним домаганням ХНМУ підтверджується Кодексом корпоративної етики та Статутом ХНМУ.

5. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Кафедра анатомії людини, клінічної анатомії та оперативної хірургії підтримує нульову толерантність до плагіату. Від здобувачів освіти очікується бажання постійно підвищувати власну обізнаність в академічному письмі. На перших заняттях проводитимуться інформаційні заходи щодо того, що саме вважати плагіатом та як коректно здійснювати дослідницько-науковий пошук.

(https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_ad-1.pdf).

6. Рекомендована література

Базова:

1. Анатомія людини : підручник : у 3 т. / А. С. Головацький, В. Г. Черкасов, М. Р. Сапін [та ін.]. – 7-ме вид., доопрац. – Вінниця : Нова Книга, 2019.
2. Анатомія людини : підручник / [Кривко Ю. Я., Черкасов В. Г., Кравчук С. Ю. Сопнєва Н. Б. та ін.] ; за ред.: проф. Кривка Ю. Я., проф. Черкасова В. Г. – Вінниця : Нова Книга, 2020. – 448с.
3. Неттер Ф. Г. Atlas of Human Anatomy. Атлас анатомії людини: переклад 7- го англ. Вид.: двомовне вид. / Френк Г. Неттер; наук. Ред. Перекладу Л Р. Матешук-Вацеба, І. Є. Герасимюк, В. В. Кривецький, О. Г. Попадинець. – К. – ВСВ «Медицина», 2020. – 736 с.
4. Конспект лекцій з дисципліни «Анатомія людини» / Григор'єва О.А., Світлицький А.О. - — Запоріжжя : [ЗДМУ], 2020. — 173 с
5. Матешук-Вацеба Л. Р. Нормальна анатомія: навчально-методичний посібник / Л. Р. Матешук-Вацеба; Львівський національний медичний ун-т ім. Д. Галицького. – Львів: Наукове товариство ім. Шевченка; Вінниця: Нова Книга, 2019. – 432 с.: іл
6. Анатомія опорно-рухового апарату: будова, особливості дитячого віку та вади розвитку: навчально-методичний / Я.А. Тарасенко, О.О. Тихонова. – Полтава, 2018. – 205 с.

7. Чорнокульський С.Т., Єрмольєв В.О. Навчально-методичний посібник для студентів та викладачів ВМНЗ. Анатомія судин та нервів тулуба (ангіоневрологія) (видання п'яте, доповнене). - Київ. / Книга-плюс. 2016.

Допоміжна література:

1. Короткий курс клінічної анатомії та оперативної хірургії : навчальний посібник / В. І. Півторак, О. Б. Кобзар, Ю. Г. Шевчук. – Вінниця : Нова Книга, 2019.
2. Клінічна анатомія та оперативна хірургія: підручник в двох томах / В.І. Півторак, О.Б. Кобзар, С.М. Білаш [та ін.] - за ред. В.І. Півторака, О.Б. Кобзаря. - Вінниця : Нова Книга, 2020.
3. Оперативна хірургія та топографічна анатомія: підручник / Ю.Т. Ахтемійчук [та ін.]; за ред. М. П. Ковальського. – Київ : ВСВ «Медицина», 2020.
4. Клінічна анатомія та оперативна хірургія. Т. 1: підручник / В.І. Півторак та ін.; за ред. В.І. Півторака, О.Б. Кобзаря. – Вінниця : Нова Книга, 2021.
5. Навчальний посібник «Функціональна анатомія опорно-рухового апарату з основами динамічної морфології» / С. К. Голяка, С. С. Возний, Л. С. Гацосєва, Г. Г. Глухова – Херсон: ФОП Вишемирський В. С., 2021.
6. Слайд-лекція «Судини та нерви тазу й нижньої кінцівки» / Л. В. Ізмайлова, М. В. Лютенко, Е. О. Польща. – Харків, 2019.
7. Навчально-методичні інструкції англійською: Clinical Anatomy and Operative Surgery of the Abdomen and Pelvis (O. V. Korenkov, G. F. Tkach), 2020, та Clinical Anatomy and Operative Surgery of the Lower and Upper Limbs (O. V. Korenkov, G. F. Tkach), 2021.
8. Terminologia Anatomica (2nd edition), затверджена Міжнародною федерацією асоціацій анатомів (IFAA) у 2020 році.
9. Підручник Handbook of Local Anesthesia. 7th edition. / S.F. Malamed. – USA: Elsevier, 2020.
10. Видання з хірургічної анатомії обличчя Facial danger zones / R.J. Rohrich, J.M. Stuzin, E. Dayan, E.V. Ross. – USA: Thieme medical publishers, 2020.
11. Міжнародна анатомічна термінологія (латинська, українська, англійська) / Видавництво «Книга-плюс», 2023.

7.ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Анатомія живота https://anatomy.med.sumdu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/07/anatomy-Anatomi_zhivota.pdf
2. Анатомія кінцівок https://anatomy.med.sumdu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/07/anatomy-Anatomi_kincivok.pdf
3. Оперативна хірургія та топографічна анатомія голови (ОХТА голови) <https://anatomy.med.sumdu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/07/operativna-hirurgiya-metodichni-rozrobki-ohta-golovi.pdf>
4. ОХТА шиї <https://anatomy.med.sumdu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/07/operativna-hirurgiya-metodichni-rozrobki-ohta-shiyi.pdf>
5. ОХТА грудей <https://anatomy.med.sumdu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/07/operativna-hirurgiya-metodichni-rozrobki-ohta-grudej.pdf>
6. ОХТА живота <https://anatomy.med.sumdu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/07/operativna-hirurgiya-metodichni-rozrobki-ohta-zhivota.pdf>
7. ОХТА поперекової ділянки, хребта, таза і промежини <https://anatomy.med.sumdu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/07/ohta-poperekovoyi-dilyanki-hrebta-taza-i-promezheni.pdf>
8. ОХТА нижньої кінцівки <https://anatomy.med.sumdu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/07/operativna-hirurgiya-metodichni-rozrobki-ohta-nizhnoyi-kincivki.pdf>
9. ОХТА верхньої кінцівки <https://anatomy.med.sumdu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/07/operativna-hirurgiya-metodichni-rozrobki-ohta-verhnoyi-kincivki.pdf>

Репозиторії та навчальні посібники з топографічної анатомії

10. Слайд-лекція «Судини та нерви тазу й нижньої кінцівки» (ХНМУ)
<https://repo.knmu.edu.ua/handle/123456789/25030>
11. Topographic anatomy of the head (Korencov O.V., Tkach G.F., 2016)
https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/44368/1/TOPOGRAPHIC_ANATOMY.pdf
12. Topographical anatomy of the neck (Korenkov O. V., Tkach G. F., 2017)
https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/60166/1/Korenkov_topographical.pdf
13. Topographical anatomy of the chest (Korenkov O.V., Tkach G.F., 2018)
<https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/69817/1/>
14. Наукова бібліотека ХНМУ – <https://libr.knmu.edu.ua>
15. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського – <http://www.nbuv.gov.ua>
16. Харківська державна наукова бібліотека ім. В. Г. Короленка – <https://korolenko.kharkov.com>

8. ІНШЕ

Корисні посилання:

1. Положення про запобігання, попередження та врегулювання випадків, пов'язаних із сексуальними домаганнями й дискримінацією в ХНМУ
https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_sex.pdf
2. Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин у Харківському національному медичному університеті
https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_ad-1.pdf
3. Порядок проведення занять з поглибленого вивчення студентами Харківського національного медичного університету окремих дисциплін понад обсяг навчального плану
https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/poriad_pogl-vyv_dyisc.pdf
4. Положення про Комісію з академічної доброчесності, етики та управління конфліктами ХНМУ
https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_ad-1.pdf
5. Положення про визнання результатів неформальної освіти в Харківському національному медичному університеті
https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_neform_osv22.pdf
6. Інклюзивна освіта:
https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/02/polog_org_incl-suprov.pdf
7. Академічна доброчесність:
<https://knmu.edu.ua/akademichna-dobrochesnist/>